Työehdot/Ristelä **14.2.2017**

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Kuulemistilaisuutenne 15.2.2017

E 123/2016 vp Valtioneuvoston selvitys: Valtioneuvoston EU-vaikuttamisstrategia 2017

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry lausuu seuraavasti:

Yleistä

SAK pitää hyvänä sitä, että valtioneuvosto on tiivistänyt EU-vaikuttamisensa keskeisimmät tilannearviot, tavoitteet ja aikataulut yhteen asiakirjaan. On tärkeää, että Suomi panostaa aktiivisesti EU:n tulevaisuuden muovaamiseen ja unionin toimintakyvyn vahvistamiseen tilanteessa, jossa esimerkiksi Iso-Britannian EU-ero haastaa unionin ennennäkemättömällä tavalla. SAK arvostaa myös valtioneuvoston vahvaa sitoutumista perusoikeuksien kunnioitukseen ja oikeusvaltioperiaatteeseen.

Iso-Britannian EU-ero

Iso-Britannian kanssa neuvoteltavan uuden yhteistyösuhteen osalta SAK yhtyy tavoitteeseen läheisistä suhteista siten, että osapuolten oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa. Mahdollisen sisämarkkinoille pääsyn on edellytettävä EU:n neljän vapauden hyväksymistä ja EU-säännösten noudattamista. Ensiarvoisen tärkeää SAK:lle on, että työvoiman vapaa liikkuvuus ja työntekijöiden yhtäläiset eurooppalaiset oikeudet koskevat jatkossakin kaikkia sisämarkkinoilla toimivia maita.

Parempi sääntely

SAK yhtyy tavoitteeseen mahdollisimman tarkoituksenmukaisesta ja selkeästä sääntelystä, joka ei aiheuta tarpeetonta hallinnollista taakkaa. SAK kuitenkin vastustaa sääntelyn arviointia ja mahdollista karsimista valtioneuvoston esittämään tapaan määrällisin kriteerein. Sääntelyn tarpeellisuutta ja laatua on aina arvioitava suhteessa asetettuihin yhteiskunnallisiin tavoitteisiin. Joissain tapauksissa yksinkertaisemmilla säännöksillä voidaan saada parempia tuloksia, mutta joskus tarvitaan myös täysin uutta tai entistä vahvempaa lainsäädäntöä. Esimerkiksi työsuojelusäännösten on pysyttävä mukana työelämän muutoksessa ja siihen liittyvissä uusissa riskeissä, joita aikaisempaa lainsäädäntöä laadittaessa ei ole osattu ennakoida.

Parempaan sääntelyyn liittyvässä keskustelussa on tärkeä muistaa myös monien EU-säännösten luonne vähimmäismääräyksinä. Tällaisia ovat myös työelämää koskevat EU:n direktiivit. Niiden tarkoituksena on asettaa alin hyväksyttävä taso ja siten torjua työntekijöiden oikeuksien ja turvan polkemista kilpailuedun saavuttamiseksi. Vähimmäistasoa korkeampaa työntekijöiden suojelua ne eivät kiellä.

SAK kannattaa valtioneuvoston tavoitetta EU-säädösvalmistelun avoimuuden ja hyväksyttävyyden kehittämisestä sekä sidosryhmäkuulemisten parantamisesta. Tässä yhteydessä on tärkeää, että Suomi pitää esillä myös työmarkkinaosapuolten erityistä roolia kaikissa työelämään liittyvissä kysymyksissä. Yleiset avoimet kuulemiset eivät

korvaa kolmikantaista valmistelua eivätkä EU:n perussopimuksissakin edellytettävää työmarkkinaosapuolten kuulemista.

Sisämarkkinat

SAK yhtyy valtioneuvoston näkemykseen EU:n sisämarkkinoiden merkityksestä talouskasvulle ja työllisyydelle. Kuten vaikuttamisstrategiassa todetaan, sisämarkkinoiden toimivuus edellyttää sovitun lainsäädännön ja päätösten tehokasta toimeenpanoa. SAK:lle on tärkeää, että tämä merkitsee myös entistä vahvempaa suojaa EU-säännösten takaamille työntekijöiden oikeuksille. Sisämarkkinoiden vauhdittaminen ei saa tapahtua muiden EU:n tavoitteiden ja periaatteiden kustannuksella. Tämä on tärkeää esimerkiksi palvelujen kauppaa helpottamaan suunniteltua palvelukorttia kehitettäessä. Kortti ei saa synnyttää uusia mahdollisuuksia työnantajavelvoitteiden kiertämiseen ja sosiaaliseen polkumyyntiin.

Työmarkkinat ja osaaminen

SAK yhtyy valtioneuvoston myönteiseen näkemykseen työvoiman vapaasta liikkuvuudesta sillä edellytyksellä, että työntekijöiden suojelu ja yritysten reilut kilpailuedellytykset turvataan. Parhaillaan EU-instituutioiden käsittelyssä oleva lähetettyjen työntekijöiden direktiivin uudistus on tässä suhteessa keskeinen, ja sen saaminen työntekijöiden yhtäläisiä oikeuksia vahvistavaan ja väärinkäytöksiä estävään lopputulokseen on koko unionin hyväksyttävyyden kannalta erittäin tärkeä.

Digitalisaatio on vaikuttamisstrategiassa esillä osaamistarpeisiin ja säädösympäristön kehittämiseen liittyen. Tässä yhteydessä on tärkeää arvioida myös digitalisaation myötä yleistyvien, esimerkiksi alustatalouteen liittyvien työnteon muotojen aiheuttamia uudistustarpeita EU:n työelämäsäännöksissä. Työnteon muuttuvat muodot eivät saa johtaa kasvavien työntekijäjoukkojen joutumiseen lainsäädännön turvan ulkopuolelle.

Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin teemoista valtioneuvosto nostaa esiin sukupuolten tasa-arvon sekä työn ja yksityiselämän yhteensovittamisen. Nämä ovat keskeisiä myös SAK:lle. Näiden teemojen lisäksi on tärkeää, että sosiaalisten oikeuksien pilari merkitsee konkreettisia lainsäädäntöaloitteita myös muun muassa työturvallisuuden ja työterveyden uusiin haasteisiin vastaamiseksi. Kuten valtioneuvosto, myös SAK katsoo että pilarin puitteissa valmisteltavan uuden lainsäädännön on koskettava kaikkia jäsenmaita.

Työsuojelulainsäädännön osalta SAK pitää välttämättömänä, että eurooppalaiset säädökset koskevat kaikenkokoisia yrityksiä. Vain siten ne kattavat tasavertaisesti myös kaikki eurooppalaiset työntekijät.

Verotus

SAK yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että yritysten tuloverotus on valtion verotulojen tärkeä osa ja että *race to the bottom* –tilannetta tulee välttää. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi olisi pidemmällä aikavälillä perusteltua tavoitella yhteisen yhdistetyn yhtiöveropohjan lisäksi myös yhtiöverotuksen eurooppalaisia vähimmäistasoja.

On tärkeää, että Suomi osallistuu aktiivisesti veronkierron vastaisiin toimiin ja verotuksen läpinäkyvyyden parantamiseen.

Kauppapolitiikka

SAK tukee valtioneuvoston tavoitetta EU:n yhteisen kauppapolitiikan vahvistamisesta ja kauppasopimusten neuvottelusta. Osana kaupan kansainvälisten sääntöjen kehittämistä SAK katsoo, että EU:n tuleviin kauppasopimuksiin on sisällyttävä entistä vahvemmat takeet työntekijöiden oikeuksia koskevien sitoumusten noudattamisesta. Näiden sitoumusten rikkomiselle on viimeiseksi seuraukseksi määriteltävä myös sanktiot.

Talous- ja rahaliitto

SAK yhtyy valtioneuvoston tavoitteeseen sääntöperusteisesta ja toimivasta euroalueesta, jossa jokaisella jäsenvaltiolla itsellään on ensisijainen vastuu omasta talouspolitiikastaan. Euroalueen vakauden lisäämiseksi ja suhdanteiden tasaamiseksi on kuitenkin tarve myös uusille yhteisille instrumenteille. SAK on tähän tarkoitukseen ehdottanut euroalueen tasausrahaston perustamista.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätietoja: Pekka Ristelä, pekka.ristela@sak.fi puh 040 546 8781